

MAAELUMINISTEERIUM

LISA

Eesti toidusektori ekspordi edendamise tegevuskava 2019-2022

Tallinn
2019

Sisukord

Sissejuhatus.....	2
1. Toidusektori ekspordi edendamise institutsionaalne raamistik.....	4
2. Ülevaade Eesti toidusektori ekspordist.....	4
3. Tegevuskava lähtekoht.....	6
4. Riigi sekkumiskohtade kaardistamine	7
4.1 Turujõu tugevdamine.....	8
4.1.1 Toidutööstuste struktuuri arendamine.....	8
4.2 Turuinfo kättesaadavuse parandamine.....	9
4.2.1 Toidusektorile suunatud eksporditegevuste hulga kasvatamine.....	9
4.2.2 Ekspordinõuniku lähetamine toidusektorile huvipakkuvale sihtturule	9
4.3 Toote- ja tehnoloogiaarenduse toetamine	9
4.3.1 Tipptasemel tootearendajate-tehnoloogide juurdekasvu soodustamine	9
4.3.2 Mahetooraine jõudmine tööstustesse	9
4.3.3 Teadus- ja arendustegevuse toetuste paindlikkuse suurendamine	10
4.4 Eesti ja Eesti toidu tuntuse suurendamine	10
4.4.1 Eesti toidu välisürituste kandepinna suurendamine.....	10
4.5 Müüki toetavate tegevuste toetamine.....	10
4.5.1 Messide korralduse ajakohastamine	10
4.5.2 Kontaktürituste toetamine.....	11
4.5.3 Efektivsema ja paindlikuma impordilubade taotlemise korralduse vajadus	11
4.5.4 Ekspordipotentsiaaliga riikide mahestandardite väljaselgitamine	11
4.5.5 Ekspordiga seotud makseriskide maandamise võimalustest teavitamine	12
Lisa 1. Ekspordi tegevuskava rakendamiseks vajalikud lisavahendid	12

Sissejuhatus

Eesti siseturu väiksusest tulenevalt on ettevõtluse ja majanduskasvu edendamise üks peamisi eeldusi kodumaiste toodete suunamine välisurgudele. Riigi võimuses on luua ettevõtjatele selleks soodsad tingimused. Eesti maaelu, põllu- ja kalamajanduse jätkusuutliku arengu tagamise eest vastutava ministeeriumina on Eesti toidu ekspordivõimekuse kindlustamisel keskne roll Maaeluministeeriumil.

Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm näeb ette, et kasutades Eesti puhtast keskkonnast tulenevat konkurentsieelist, arendame mahetoodete ja -teenuste ekspordi, mis loob Eesti eri paigus uusi töökohti. Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on selleks Maaeluministeeriumile ette nähtud 2 ülesannet:

- Analüüs ja ettepanekud Organic Estonia programmi käivitamiseks.
- Analüüs ja ettepanekud toidukaupade (sh mahetoodete ja -teenuste) ekspordi edendamiseks.

Maaeluministeerium tegi 2017. aasta kevadel Vabariigi Valitsusele ettepaneku käivitada toidusektori ekspordi edendamise tegevuskava koostamine, mis sai 27.04.2017 istungil valitsuskabinetilt heakskiidu.

Eesti toidusektori ekspordi edendamise tegevuskava 2019-2022 (edaspidi tegevuskava) on strateegiline dokument, mis annab juhised Eesti toidusektori ekspordivõime kasvu toetavate tegevuste ellu rakendamiseks. Tegevuskava välja töötamise hetkel on toidusektori ekspordi peamiseks struktuurseks probleemiks suur orienteeritus tooraine väljaveole. See tähendab, et meie põllumajandustoodangule antav lisandväärtus kasvatab töökohtade ja maksutuluga mitte Eesti, vaid mõne teise riigi majandust. Lisaks ei taga tooraine hindade suur volatiilsus eksportivatele ettevõtetele stabiilset sissetulekut. Väärindamata kaupade ekspordiga tihedalt seotud, ent suuresti eraldiseisvat lähenemist vajavateks kitsaskohtadeks on ka väike stabiilsete kaubanduspartnerite ring ning sektoris tegutsevate ettevõtete vähesed müügi-alased kogemused välisurgudel.

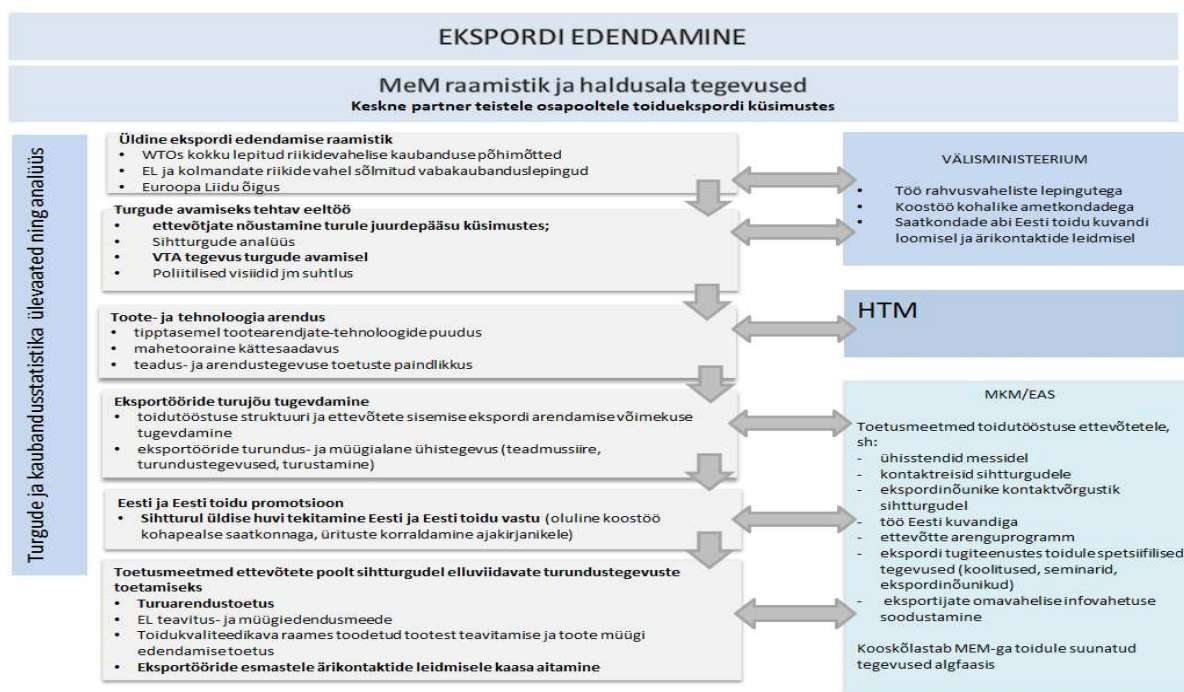
Toidusektori ekspordi edendamise tegevuskava koostamise eesmärgiks oli välja selgitada, kas olemasolevad riigipoolsed ekspordi arengu toetamisele suunatud tegevused on tõhusad, aktuaalsed ja sobivad toidusektori eripärasid silmas pidades. Tegevuskava koostamise protsess andis hea võimaluse saada sektoris tegutsevate ettevõtete ajakohane ja laiapõhjaline vaade nendele küsimustele. Seejuures oli tegevuskavale oluliseks sisendiks ekspordi edendamise tegevuskavaga tihedas koostöös rakendatava mahemajanduse tervikprogrammi raames kogutud info. Nii panustab ekspordi edendamise tegevuskava mahemajanduse tervikprogrammis seatud eesmärkide saavutamisse mahetoidu ekspordi osas.

Tegevuskava töötas välja Maaeluministerium konsulteerides toidusektorit esindavate organisatsioonide ja ekspordi arengu eest vastutavate riigiasutustega. Maaeluministri nõuandva koguna moodustati 2017. aasta suvel ekspordinõukogu, mille liikmeteks on Eesti Kalaliidu, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja, Eesti Kaugpüüdjate Liidu, Eesti Konjunktuuriinstituudi, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja, Eesti Toiduainetööstuse Liidu, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsiooni, Eestimaa Talupidajate Keskliidu, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi, Sihtasutus KredExi ja Välisministeriumi esindajad. Nõukogu liikmete pädevuses on olnud tegevuskavas esitatud tegevuste osas ettepanekute esitamine ning nende analüüsimine.

1. Toidusektori ekspordi edendamise institutsionaalne raamistik

Kui majandus- ja kommunikatsiooniministeerium kujundab ja koordineerib poliitikaid, mis on suunatud Eesti ekspordi arengule laiemalt, siis toidusektori ekspordi edendamisel omab kesket rolli Maaeluministeerium. Maaeluministeerium on ühtlasi oluliseks partneriks teistele ministeeriumidele ja nende haldusalas tegutsevatele asutustele Eesti toidusektori ekspordiks soodsate eeltingimuste tagamise ja Eesti toidusektori ekspordi edendamisega seotud välistegevuste läbiviimise puhul (Joonis 1).

Kõik toidusektori ekspordi edendamisele suunatud tegevused lähtuvad seejuures õiguslikust raamistikust, mille alusteks on Maailma Kaubandusorganisatsioonis (WTO) kokku lepitud riikidevahelise kaubanduse põhimõtted, Euroopa Liidu kaubanduslepingud ja Euroopa Liidu ühine põllumajanduspoliitika.

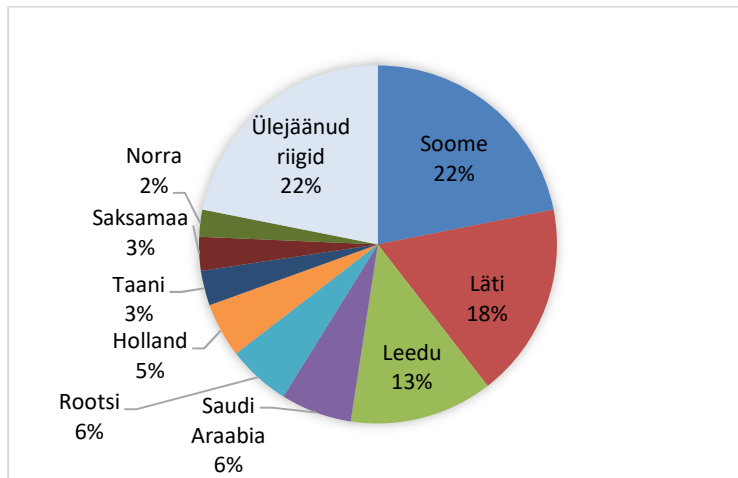

Joonis 1. Toidusektori ekspordi edendamise raamistik ning tegevused haldusalade kaupa

2. Ülevaade Eesti toidusektori ekspordist

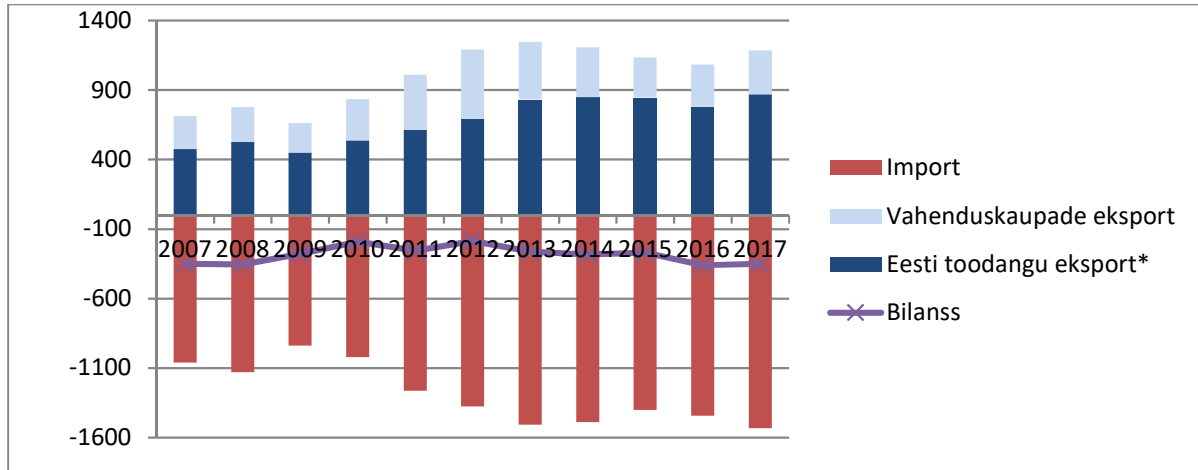
Eesti põllumajandussaaduste ja toidukaupade eksport on tugevalt orienteeritud Euroopa Liidu siseturule. 2017. aastal saadi 79% ekspordikäibest kaupade müügist teistesse liikmesriikidesse. Kokku eksporditi Eesti toitu 107. sihtriiki, samas üle poole kodumaisest ekspordist suundus kolme lähiriiki - Soome, Läti ja Leetu (Joonis 2). Eesti Konjunkturiinstituut on toidusektori

ekspordivõimekuse analüüsis välja toonud, et möödunud aastatel on piima-, liha- ja kalasektorite jaoks uute eksporditurgude leidmine kulgenud vaevaliselt – uute turgude osatähtsus ekspordikäibes on väike ja kaubandussuhted lühiajalised.¹

Joonis 2. Eesti toidukaupade eksport sihtriikide lõikes 2017. aastal.

Möödunud kümnendi jooksul on toidusektori kaubavahetus kõikumistele vaatamata üldjoontes kasvanud (Joonis 3). 2017. aastal saavutas Eesti päritolu kaupade ekspordikäive 867 miljoni euroga paariaastase languse järel rekordkõrge taseme. Oluline osa oli selles piimahindade tõusul ning nisu ekspordimahu märkimisväärsel kasvul.

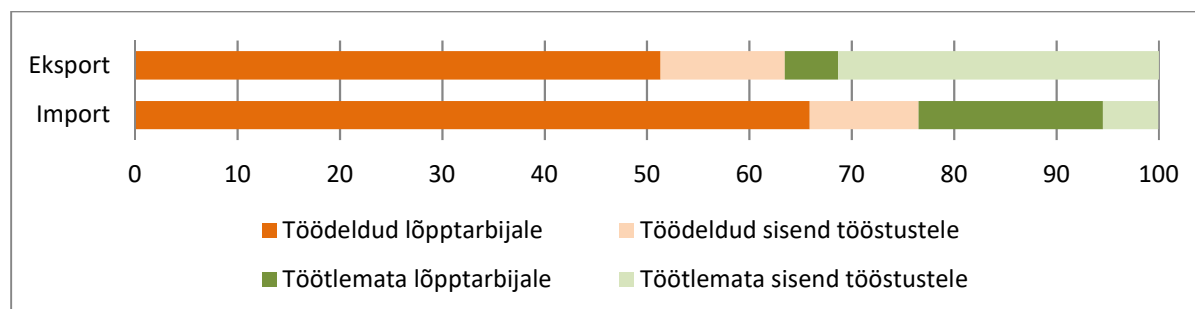

Joonis 3. Põllumajandussaaduste ja toidukaupade kaubavahetus 2007-2017, mln €

Toorpiim ja teravili ongi olnud peamisteks toidusektori ekspordi veduriteks. Põllumajandussaaduste ehk väärindamata toodete väljavedu moodustab kogu toidusektori ekspordikäibest enam kui kolmandiku (Joonis 4). Seejuures on valdavas osas tegemist välismaistele tööstustele müüdava toorainega, samas kui töötlemata kaupade impordis domineerivad lõpptarbijatele suunatud kaubad. Eesti toidu- ja joogitööstus on seejuures oluliselt vähem välisurgudele orienteeritud kui Eesti töötlev tööstus keskmiselt. 2017. aastal oli ekspordi

¹ Eesti toidusektori ekspordivõimekus, Eesti Konjunktuuriinstituut, 2017

osakaal toiduainetööstuse toodangus 33%², võrreldes töötleva tööstuse enam kui 60 protsendiga³.

Joonis 4. Ekspordi ja impordi struktuur 2017

3. Tegevuskava lähtekoht

Vabariigi Valitsus on valitsuse tegevusprogrammis toidusektori ekspordi edenemise mõõdupuuks seadnud ekspordi väärtuse kasvu ning konkreetseks sihttasemeks, et 2019. aastaks kasvab Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade ekspordi väärtus 925 miljoni euroni. Sihttaseme seadmise aluseks oli eesmärk näha keskmiselt 5-protsendilist aastast ekspordi kasvu (baastasemelt 761 miljonit eurot aastal 2015). Nimetatud sihttaseme saavutamiseks on vaja ennekõike tegeleda kahe ekspordi struktuuris peegelduva ning Eesti toidusektori ekspordi stabiilset ja jätkusuutlikku arengut pärssiva kitsaskohaga - tooraine suur osakaal ekspordis ning orienteeritus üksikutele lähiturudele.

On selge, et mida rohkem toorainet kohapeal väärindatakse, seda suurem ja stabiilsem eksporditulu on tagatud ettevõtjatele. Tooraine hinnad on maailmaturul volatiilsed ja eksporditöörde sissetulek sellega seonduvalt kõikuv. Riigi jaoks tähendab omamaiste põllumajandussaaduste kohapealne väärindamine ühtlasi suuremat panust tööhõivesse ja maksutulude laekumisse. Mida laiem on seejuures ligipääsetavate sihtturgude ring, seda kiiremini saavad ettevõtted reageerida nõudluse muutusele ja seda väiksem on ühe turu äralangemisest tulenev äriline risk.

Kaubamärgiga tarbijatoodete ekspordi eripära on, et erinevalt toorainest on valmistoodete turundusse vaja üldjuhul rohkem investeerida. Lõpptarbijatele mõeldud kaubad nõuavad keerukamaid turule sisenemise strateegiaid, erinevalt toorainest, mis müüakse börsikaubana. Tugeva konkurentsi tingimustes ja geograafiliselt ning kultuuriliselt kaugel sihtturgudel valmistoodetega läbilöömise eelduseks on seetõttu toidusektori eksporditöörde tugev müügiplane

² Eesti toiduainetööstuse 2017. aasta ülevaade, Maaeluministerium, 2018

³ 2017. aasta majandusülevaade, Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium, 2018

võimekus. Eesti ettevõtete tagasihoidlik müügi- ja turundusalane kompetents on uutele turgudele sisenemist pärssiva tegurina välja toodud ka erinevates analüüsid.⁴

Tulenevalt eelpool nimetatud lähtekohtadest seati tegevuskava fookus järgnevate eesmärkide elluviimisele:

- Väärindatud kaupade ekspordi suurenemine.
- Stabiilsete sihtturgude arvu suurenemine.

Kui käesolevas tegevuskavas kirjeldatud ekspordi edendamisele suunatud tegevusi on võimalik aastatel 2019-2022 ellu viia täies mahus ning üldises majanduskeskkonnas ei toimu suuri ja äkilisi muutusi, saab eesmärgiks seada, et aastaks 2022 kasvab Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade ekspordi väärtus 930 miljoni euroni.

4. Riigi sekkumiskohtade kaardistamine

Mitmed Eesti toidu ekspordi kitsaskohad olid Maaeluministeriumile teada enne tegevuskava koostamist. Nimetatud probleemide tagamaad ja tähtsus võrdluses teiste faktoritega, nihästi kui uued ettevõtete poolt tajutavad väljakutsed ja võimalused nõudsid aga ajakohast kaardistust. Seda selleks, et välja selgitada olemasolevate riigipoolsete tegevuste tõhusus, ajakohasus ja sobivus toidusektori eripärasid silmas pidades.

Toidusektori ekspordi edendamise tegevuskava koostamise raames viis Maaeluministerium 2017. aasta suvel läbi 15 poolstruktureeritud individuaalset intervjuud ja 3 grüpiintervjuud toidutööstuses tegutsevate ettevõtetega. Valimisse kuulusid nii väikesed kui suured ning nii eksportivad kui ka üksnes koduturule müüvad ettevõtted. Samuti kuulusid intervjueritavate hulka nii mahe- kui tavatooteid valmistavad ettevõtted. Maheeksportööride vajaduste puhul oli oluliseks infoallikaks seejuures ka mahemajanduse tervikprogrammi raames kogutud info.

Intervjuude tulemuste põhjal kaardistati peamised ettevõtjate poolt välja toodud teemad, mis jagunevad viide sekkumisvaldkonda:

- turujõu tugevdamine;
- turuinfo kättesaadavuse parandamine;
- toote- ja tehnoloogiaarenduse toetamine;
- Eesti ja Eesti toidu tuntuse suurendamine;
- müüki toetavate tegevuste toetamine.

---

⁴ Nt. Eesti eksportööride konkurentsivõime uuring, EY, 2015

4.1 Turujõu tugevdamine

4.1.1 Toidutööstuste struktuuri arendamine

Eksportturgudele sisenemiseks ja konkurentsipüsimeks on ettevõtetel vaja kaasajastada tootmiseseadmeid ja kasvatada tootmisvõimsusi. Tootmiseseadmetesse investeerimise kaudu on võimalik saavutada mastaabisääst ja seeläbi alandada eksportkaupade omahinda. Toidusektori ettevõtted vajavad investeerimisvõimekuse tõstmisel jätkuvalt riigi tuge finantsinstrumentide ja tagastamatute toetusmeetmete kujul. Ka Eesti toidutööstuste madalale töötlemisvõimekusele osundav OECD põllumajanduse innovatsiooniraport annab Eestile suunise pöörata senisest oluliselt suuremat tähelepanu toidutööstuse struktuuri arendamisele tehnoloogiainvesteeringute soodustamise ja konsolideerumise kaudu.

Tegevus: Finantsvahenditele juurdepääsu parandamine ÜPP ja EMKF 2021-2027 strateegiakavade raames mahukate tehnoloogiainvesteeringute julgustamiseks.

4.1.2 Ressursside optimeerimine ja mastaabiefekti saavutamine

Eksportööride võimekuse kasvu toetamise teiseks perspektiivikaks meetmeks on ettevõtete koostöö soodustamine. Ettevõtetega tehtud intervjuudest järeldus, et koostööd välisurgudel peetakse arvestatavaks kasvuvõimaluseks, ent seda praktiseeritakse harva. Ekspordialane koostöö võimaldab optimeerida ekspordi alustamise ja kasvatamise (nt tellida turu-uuringuid, palgata ühine müügijuht, korraldada ühiseid turundustegevusi), aga ka logistikaga (nt saavutada ühisel transportimisel teatav mastaabisääst) seotud kulusid. Ettevõtted saavad ekspordida teineteist täiendavaid tooteid ning jagada ja üle võtta välisurgude toimimisloogikat puudutavaid kogemusi. Sõltuvalt ettevõtete välisurule suunatud toodete profiilist ja ühistegevuse ulatuse huvist võib sobivaid koostöövorme olla mitmeid, alates liikmete müüki keskselt koordineerivast tulundusühistusest kuni turunduskulusid jagava ekspordööride ringini. Strateegilise koostöö erinevate vormide ja parimate rahvusvaheliste praktikate tutvustamiseks on Maaeluministeriumil kavas ellu kutsuda teadmussiirde pikaajaline programm. Vastavasisulise pilootprojekti raames saaks seejuures sobivat koostöömudelit katsetada kolmest kuni neljast ettevõttest koosnevate gruppidega. Eesti toidusektori ekspordööride koostöö ja ühistegevuse edendamisele suunatud pilootprojekti raames koostatakse kolmest kuni neljast ettevõttest koosnevatele gruppidele nende ettevõtete profiili ja ekspordihuviga sobivad moodulprogrammid, mis käsitlevad ekspordi seisukohalt erinevaid olulisi teemasid (ärikultuur, turuanalüüs, logistika, turundus, müük) ning seda eelkõige koostöö ja ühistegevuse võtmes. Teisisõnu keskendutakse küsimustele, kuidas Eesti toidusektori ettevõtted saaksid ekspordimisel leida koostöökohti turu analüüsimisel, logistikas, turunduses ja müügis. Pilootprojekti elluviimiseks on plaanis kaasata väliseksperte, kes omavad pikaajalist kogemust ekspordivate ettevõtete nõustamisel erinevatel sihtturgudel.

Tegevused:

1. Ekspordi-alase koostöö edendamine teadmussiirde programmide raames.
2. Ekspordi-alase koostöö edendamine pilootprojekti raames (vt. Lisa 1).

4.2 Turuinfo kättesaadavuse parandamine

4.2.1 Toidusektorile suunatud eksporditegevuste hulga kasvatamine

Eksportööridele välisturgudele minekuks vajalikke koolitusi ja seminare pakuvad üheaegselt ja koostöös mitmed riigi ja erasektori asutused. Toidukaupade eksportööridele vajalikud teadmised kõige tõhusamate turule sisenemise viisidest, turundusvõtetest ja -kanalitest ning sihtturu importi puudutavatest regulatsioonidest erinevad aga suuresti puidutööstuse või infotehnoloogia valdkonna ettevõtetele vajalikest teadmistest. Eriti keerulises positsioonis on mahetooteid ekspordida soovivad ettevõtted, kelle toodangu turule sisenemise nõuded ja turustamise protsess on toidusektori tavatoodetega võrreldes veelgi spetsiifilisem. Nii on täna ettevõtetele pakutavate koolituste ja seminaride oluliseks puuduseks mitmete intervjuueeritud ettevõtete sõnul laiahaardelisus ehk vähene fookus valdkonnaspetsiifilistele vajadustele.

Tegevus: Toidusektori, sh mahesektori eksportööridele suunatud ürituste mahu suurendamine EAS-i poolt.

4.2.2 Ekspordinõuniku lähetamine toidusektorile huvipakkuvale sihtturule

Ettevõtete hinnangul oleks üheks oluliseks tõukeks uutele turgudele sisenemisel kohapealse praktilise abi olemasolu. Hetkel on nende jaoks üheks olulisemaks takistuseks uutele turgudele sisenemisel vähesed teadmised konkreetse turu kohta. Ettevõtted tunnevad puudust informatsioonist, mis puudutab riigi õiguslikku- ja majanduskeskkonda, võimalikke koostööpartnereid, konkurentsi-olukorda jne.

Tegevus: Katuseorganisatsioonidelt laekuvate ettepanekute alusel ekspordinõuniku lähetamine toidusektori seisukohalt olulisele sihtturule.

4.3 Toote- ja tehnoloogiaarenduse toetamine

4.3.1 Tiptasemel tootearendajate-tehnoloogide juurdekasvu soodustamine

Eksportturgudel konkurentsivõimeliste toodete välja arendamine eeldab tasemel tootearendajaid. Tasemel tootearendajate-tehnoloogide olemasolu on tihedalt seotud nii nende ettevalmistusega õppeasutustes kui ka toiduainetööstuse prestiižiga tööandjana. Õppekavade liigne teoreetilisus, õppejõudude vananenud teadmised ja noorte tahtmatus omandatud erialal tööle asuda on ühed peamistest ettevõtjate poolt tajutavatest probleemidest. Mured püsivad sõltumata õppe kaasajastamiseks ja tööstuste maine tõstmiseks ellu kutsutud tegevustest (nt. õpipoisiõpe, õppejõudude enesetäienduse võimalused, avatud toidutööstuste nädal).

Tegevus: Valdkonna populariseerimisele suunatud tegevuste jätkamine.

4.3.2 Mahetooraine jõudmine tööstustesse

Mahekaupade tootmisest huvitatud toidutööstuste üks peamisi muresid on tooraine väikesed tootmismahud ja mahetootjate hajali paiknemine. Mitmed suured tööstused peavad mahetoorme

koguseid liiga väikeseks ja/või sellest tingitud logistikakulusid liiga suureks. Tootjate tahe mahetoodangu mahtu kasvatada ja toodangut mahedana realiseerida on aga seotud kindlusega oma toodangule alati ostja leida.

Tegevus: Mahetootjate, toiduvõrgustike ja toidutööstuste ühistegevuse edendamine.

4.3.3 Teadus- ja arendustegevuse toetuste paindlikkuse suurendamine

Olemasolevad ettevõtjate ja teadusasutuste koostööle suunatud meetmed teadusuuringute tegemiseks - innovatsiooniklastri toetus ning uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamise toetus (TAP) - eeldavad suhteliselt pikaajalise plaani seadmist ning täitmist ega ole suunatud kiireloomuliste probleemide lahendamiseks. Turuolukorra muutustest tulenevate arendus- ja innovatsiooniküsimuste puhul seisavad ettevõtted silmitsi investeringuvajadusega, mille katmiseks vahendid kas puuduvad või tuleb leida millegi muu arvelt.

Tegevus: Ettevõtete toetamine nõudlusele kohandatava tootmise vajadusest tulenevate arendus- ja innovatsiooniküsimuste korral ÜPP 2021-2027 strateegikava raames.

4.4 Eesti ja Eesti toidu tuntuse suurendamine

4.4.1 Eesti toidu välisürituste kandepinna suurendamine

Puhta ja kvaliteetse, sealhulgas maheda toidu päritolumaa kuvandi tugevdamist näevad mitmed ettevõtted olulise riigipoolse tegevusena Eesti toidu konkurentsivõime kasvatamisel. Eesti toidu ja selle kvaliteedi promotsiooniga tegeleb Maaeluministerium täna Eesti toidu tutvustamise ja müügiedenduse kava „Eesti toit 2015-2020“ raames elluviidavate välisprojektide kaudu. Eesti toidu tutvustamisele suunatud ürituste kandepind ei ole aga eraldiseisvate ettevõtmistena piisavalt suur, mistõttu tuleks ekspordi sihtriikides Eesti toidu promotsiooniks korraldatavate välisprojektide mahtu suurendada ning leida enam koostöökohti teiste Eestit tutvustavate sündmustega.

Tegevus: Eesti toidu tutvustamisele suunatud ürituste mahu suurendamine ning ühendamise teiste välisriikides korraldatavate Eesti ekspordi edendamisele suunatud ürituste või Eestis toimuvate rahvusvahelise osalusega suursündmustega (vt Lisa 1).

4.5 Müüki toetavate tegevuste toetamine

4.5.1 Messide korralduse ajakohastamine

Välismessid on ettevõtete jaoks üheks peamiseks toidutööstuse suundade ja tarbijate soovide selgitamise ning kontaktide leidmise allikaks. Messidel osalemisest tuleneva kogemuste kasvuga on suurenenud ka ettevõtete nõudmised messide korraldusele. Ettevõtetega läbi viidud intervjuudest selgus, et puudust tuntakse nii messide külastuse toetusest, messide pikema

vaatega planeerimisest, ühtsest visuaalsest identiteedist kui ka võimalusest kaasata eksponente tutvustama suurem arv eksponendi esindajaid.

Tegevus: Messidel osalemise tänase korralduse ettevõtete tänastele soovidele ja vajadustele vastavaks muutmine ning messide eelarve suurendamine (vt. Lisa 1).

4.5.2 Kontaktürituste toetamine

Kõige edukamalt tegutsevad välisurgudel ettevõtjad, kel on pikaajaline koostöösuhe ja partnerite võrgustik. Uuele sihtturule sisenemise, aga ka sisse töötatud sihtturul ekspordimahtude kasvatamise eelduseks on sihtturu kontaktvõrgustiku laiendamine. Üksikutest klientidest sõltuvad eksportöörid on nõudluse kõikumistele vastuvõtlikumad, mis riskide maandamise seisukohast tähendab vajadust mitmekesistada äripartnerite ringi. Lisaks messidel osalemise ja külastamise toetamisele saaks riik ettevõtete sõnul eksportööre toetada täiendavate rahvusvahelise kontaktvõrgustiku arendamisele ja laiendamisele orienteeritud ürituste korraldamise kaudu.

Tegevus: B2B kohtumiste korraldamine sihtriikides, ostujuhtide kontaktreiside korraldamine (vt. Lisa 1).

4.5.3 Efektivsema ja paindlikuma impordilubade taotlemise korralduse vajadus

Veterinaar- ja Toiduamet (edaspidi VTA) pole suure ja kasvava ettevõtete ekspordihuvist tingitud pöördumiste tingimustes täna suuteline rahuldama kõigi ettevõtete pöördumisi uute turgude avamise osas nende poolt eeldataval kiirusel. Alati pole ettevõtete pöördumiste taga ka püsivad ekspordiplaanid, mis ettevõtte huvi äralangemise ja sellest tingitud protsessi seiskamise korral tähendab VTA jaoks asjata kulutatud ressursse.

Tegevused:

1. VTA ekspordimeeskonna suurendamise toetamine (vt. Lisa 1).
2. Prioriteetsete sihtturgude kaardistamine, mille avamisega seonduvad kulud on riigi kanda.

4.5.4 Ekspordipotentsiaaliga riikide mahestandardite väljaselgitamine

Kaupade tootmine huvipakkuva sihtturu nõudlusele vastava kvaliteediskeemi või standardi kohaselt võib luua sihtturule pääsemiseks paremad eeldused. Mahemajanduse tervikprogrammi arutelude käigus, mis keskenduvad mahetoodete ja -teenuste ekspordi edendamisele, on ettevõtted välja toonud, et teatud potentsiaalsetele sihtturgudele sisenemine oleks kergem, kui Eestis oleksid kättesaadavad ka teiste standardite sertifitseerimisteenused.

Tegevus: ELi mahepõllumajanduse kvaliteediskeemile sarnaste standardite kasutuselevõtu analüüsimine, sh nende rakendamise analüüs, kommunikatsioonitegevused, koolitused ja ettevõtjate nõustamine (vt. Lisa 1).

4.5.5 Ekspordiga seotud makseriskide maandamise võimalustest teavitamine

Välisriikides müüki toetavaks instrumendiks on krediidikindlustus, mis võimaldab maandada ostjatega seotud makseriske ja suurendab selle kaudu ettevõtjatele vajalikku kindlustunnet ekspordiga alustamiseks või eksporditegevuste laiendamiseks. Ettevõtetega läbiviidud intervjuudest selgus, et välispartnerite makseraskustega seotud riskide vastu maandamise vahendeid kasutatakse harva.

Tegevus: Ettevõtjate teadlikkuse tõstmine riskide maandamise vajalikkuse ning krediidikindlustuse võimaluste osas koostöös KredEx Krediidikindlustuse ja ettevõtete tugiorganisatsioonidega.

Lisa 1. Ekspordi tegevuskava rakendamiseks vajalikud lisavahendid

Sekumisvaldkond	Tegevus	MeM eelarve 2019-2022			
		2019	2020	2021	2022
			lisarahastuse vajadus		
Turujõu tugevdamine	Ekspordi-alase koostöö edendamine pilootprojekti raames	0 EUR (2019. aastal tegevust ei toimu ning rahalisi vahendeid planeeritud ei ole)	420 000 EUR	420 000 EUR	420 000 EUR
Eesti ja Eesti toidu tuntuse suurendamine	Eesti toidu tutvustamisele suunatud ürituste mahu suurendamine, ühendamine teiste välisriikides korraldatavate ekspordi edendamisele suunatud ürituste või Eestis toimuvate rahvusvahelise osalusega suursündmustega	130 500 EUR	190 000 EUR	190 000 EUR	190 000 EUR
Müüki toetavate tegevuste toetamine	VTA ekspordimeeskonna suurendamise toetamine	98 000 EUR (Vahendid on ekspordi toetavateks tegevusteks VTA eelarves aastani 2019)	126 800 EUR	126 800 EUR	126 800 EUR
Müüki toetavate tegevuste toetamine	Messidel osalemise tänase korralduse ettevõtete tänastele soovidele ja vajadustele vastavaks muutmine ja messide eelarve suurendamine	380 000 EUR (vahendid välismessidel osalemiseks turuarendustoetuse eelarves)	95 000 EUR	95 000 EUR	95 000 EUR
Müüki toetavate tegevuste toetamine	B2B kohtumiste korraldamine sihtriikides, ostujuhtide kontaktreiside korraldamine	80 000 EUR	95 000 EUR	95 000 EUR	95 000 EUR

Müüki toetavate tegevuste toetamine	EL mahepõllumajanduse kvaliteediskeemile sarnaste standardite kasutuselevõtu analüüs, sh nende rakendamise analüüs; kommunikatsiooni-tegevused, koolitused ja ettevõtjate nõustamine	30 000 EUR <i>(mahetoodete eksporditurgude nõudluse uuringu läbiviimiseks)</i>	175 000 EUR	175 000 EUR	175 000 EUR
			1 101 800 EUR	1 101 800 EUR	1 101 800 EUR